

Rere la màscara

Uns dietaris inèdits de Josep Pla revelen que l'autor d'El quadern gris' se sentia trist, insatisfet i deprimit

Xavier Pla, ahir a l'Ateneu amb el volum de 'La vida lenta' Foto: JOSEP LOSADA.

L'hora en què s'ha llevat, què ha menjat, qui l'ha anat a veure, què ha llegit... Aparentment són tot d'anotacions banals les que Josep Pla escrivia cada vespre –sovint de matinada abans d'anar a dormir–, detalls quotidians que constitueixen, però, vistos en perspectiva, una mena d'“autoretrat oral”. Així defineix La vida lenta. Notes per a tres diaris (1956, 1957, 1964) (Destino) el curador de l'obra, el director de la Càtedra Josep Pla de la Universitat de Girona, Xavier Pla. Sense cap pretensió literària, les notes escrites de manera telegramàtica, sovint vorejant l'aforisme, donen accés a un espai íntim de l'autor d'El quadern gris, que hi apareix més que

mai “amarrat” a l'escriptura: “La seva vida és lenta, avorrida, però també frenètica i desordenada, i obligar-se a escriure cada dia el que ha fet les 24 hores anteriors, allò que ha vist, un color, una sensació, suposa una mena de catarsi quotidiana.”

Una de les “sorpreses” que revelen aquests textos inèdits, segons el professor, és la tristesa, la depressió, la insatisfacció i el desànim que envaïa sovint Pla, que lluitava sense èxit contra l'alcoholisme: “Sent una solitud moral i no acaba de trobar interlocutors.”

Quan escriu aquestes notes, Pla, de 59 anys, ja és un personatge cèlebre i, sobretot, molt popular i llegit. Ara bé, el curador assenyala aquesta distància existent entre el Pla públic –irònic, hedonista, sociable i dialogant–, i l'íntim, que es perfila en aquestes notes: “És quan es mira al mirall i no s'agrada gens, perquè al capdavant no duu una vida gaire agradable.”

Sense aportar realment cap novetat en l'àmbit biogràfic, les notes deixen constància del treball que va fer sobre El quadern gris, la seva insatisfacció davant del resultat –“no té buf”, diu en una entrada– i que el va enllestir l'octubre del 1964. També ressegueix la relació que va mantenir amb l'argentina Aurora Perea: “Fa la sensació que li va passar un tren al davant i, per un motiu o un altre, no hi va pujar, i s'ho mira amb recança, perquè hauria pogut ser una parella consolidada.”

Un altre aspecte que sobta dels dietaris és la contundència a l'hora de parlar de Franco, que li provoca –escriu– “fàstic físic”: “Hi ha una crítica tardana, diran alguns, a la dictadura, sobretot per la seva mediocritat.”

No és la primera vegada que es publiquen notes d'aquest estil de Josep Pla. El primer cop van ser les dels anys 1965 al 1968, que va publicar l'editor de Destino Josep Vergés. “Va participar en el procés d'edició, tot i que la publicació va ser pòstuma, i saben que hi va accedir amb desgana”, comenta Xavier Pla. Quant a l'existència de més inèdits de l'escriptor –en aquest cas han sortit a la llum gràcies a la família–, l'estudiós ignora si n'hi ha més, però ho dubta. Sigui com vulgui, considera que La vida lenta no és un volum per a neòfits de Pla, sinó per a aquells que el coneixen i hi poden descobrir “un Pla inèdit o real, perquè Pla sempre s'amagava rere les màscares”.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 20-11-2014 Pàgina 37

-El Punt Avui. Nacional 20-11-2014 Pàgina 35

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/797106-rere-la-mascara.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui